

TERMÍN: 16.1.2020

NÁZOV MATERIÁLU: Ako pretriediť triedený zber

TYP VÝSTUPU*1: Analýza

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

AUTOR(I):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT:

RECENZNÝ FORMÁT*2:

RECENZENT: Ivana Maleš, Inštitút cirkulárnej ekonomiky (INCIEN)

PRIPOMIENKY:

Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*3	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*4
Strana 6, ods. 1 prvá veta	To, do akej miery sa výrobok dá zrecyklovať, závisí od jeho materiálového zloženia, a na ten má spotrebiteľ len obmedzený vplyv.	Spotrebiteľ nemá žiaden vplyv na materiálové zloženie. Má vplyv iba na to, či sa produkt zrecykluje v zmysle, že ho dá do správnej nádoby.	Predmetná veta nezužuje materiálové zloženie len na triedený zber, je to prvá veta štúdie a zo široka nastavuje tému. Spotrebiteľ má vplyv na materiálové zloženie cez dopyt po výrobcach, ktoré napr. nie sú balené v plastových oibaloch. Výrobcom potom vychádzajú v ústrety dopytu.
Strana 6, ods. 4	Poplatky, ktoré platia výrobcovia, sa v závislosti od materiálu zásadne nelíšia a nezodpovedajú nákladom na ich spracovanie.	Slovo „zásadne“ navrhujem vynechať v prípade ak je tým myslené, že sa napr. nerozlišujú plastov na jednotlivé druhy plastov. Ak je tým myslené, že sú poplatky podobné v prípade plastu, skla,	Predmetná veta zhrňa diferenciáciu tak medzi aj v rámci prúdov, preto nemožno povedať, že sa úplne nelíšia. Preto je použité slovo zásadne.

¹ Podľa parametrov analytických výstupov opísaných v kapitole 5 Metodiky pre budovanie analytických kapacít.

² Podľa možností opísaných v kapitole 5 Metodiky pre budovanie analytických kapacít.

³ Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

⁴ Pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie/ pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.

		papiera... tak je to potom ok.	
Strana 7, tretia odrážka, posledná veta	Dve tretiny obcí totižto dnes dotuje odpadové hospodárstvo, čo obyvateľom významným spôsobom znižuje motiváciu triediť a je v rozpore s legislatívou.	Dotovanie OH z iných položiek rozpočtu obcí/miest je nielen menej motivujúce ale je aj v rozpore s platnou právnou úpravou.	Zapracované.
Str. 8, ods 3	Napriek tomu, že miera recyklácie odpadov z obalov a neobalov sa za posledné roky výrazne zvýšila, množstvá obalov a neobalov uvedených na trh majú rastúci trend. Miera recyklácie odpadov z obalov a neobalov sa za posledné roky výrazne zvýšila, ale množstvá obalov a neobalov uvedených na trh majú rastúci trend.	Veta mi nedávala logiku, to slovo „napriek“ je tam navyše. Preformulovala by som vetu (návrh červenou farbou). Slovo „výrazne“ navrhujem odstrániť, lebo hneď v ďalšej vete sa píše, že miera recyklácie rastie pomaly.	Zapracované.
Str. 8, ods 3	Pomalé zvyšovanie miery recyklácie nedokáže eliminovať hromadiaci sa problém, keďže materiály, z ktorých sú tieto výrobky vyrobené, často nie sú biologicky rozložiteľné ani recyklovateľné.	Navrhujem pridať slovo „recyklovateľné“.	Zapracované.
Str. 9, ods 1	Rozšírená zodpovednosť výrobcov v oblasti obalov a neobalov na Slovensku v plnej miere funguje až od polovice roku 2016.	Zmluvy s OZV a obcami boli podpísané od 1.7.2016, takže až vtedy sa v plnej miere začala aplikovať RZV	Zapracované.
Str. 10, posledný odsek (pod blokom)	Ten vyzdvihne z a dotriedi zberová spoločnosť, s ktorou má obec podpísanú zmluvu tento odpad vyzbiera zberovými vozidlami, odvezie ho do závodu na dotriedenie, odpad dotriedi a odovzdá/odpredá odberateľom jednotlivých materiálov, ktorý ho zrecyklujú.	Navrhujem trošku preformulovať vetu a nahradiť slovo „vyzdvihne“ a pridať viac detailov do celého postupu (ľudia nemajú naozaj predstavu ako to v praxi funguje)	Zapracované.
Str. 10, posledný odsek (pod blokom)	Tá prostredníctvom poplatkov výrobcov zabezpečí preplatenie celkových nákladov na triedený zber	Navrhujem preformulovať vetu kvôli tomu, aby bol celý systém zrozumiteľnejší.	Zapracované.

	<p>a zároveň recykláciu obalu podľa stanovených cieľov.</p> <p>OZV vyzbiera poplatky od výrobcov a použije ich na preplatenie nákladov, ktoré má obec spojené s triedeným zberom, ktoré pre neho vykonala zberová spoločnosť.</p>		
Str. 11 ods 2	OZV je prostredníkom v systéme: financuje a teda nepriamo zabezpečuje triedený zber, recykláciu, propagačno-vzdelávacie aktivity a môže obci navrhovať zmeny triedeného zberu.	Navrhujem doplniť slová červeným, lebo v pôvodnom znení to znelo, ako keby celý reťazec fyzicky zabezpečovala OZV	Zapracované.
Str. 13 ods 2 (medzi tabuľkou 2 a grafom 5)	Naopak OZV ekonomicky funguje ako fond, ktorý získava príjmy z poplatkov od zastúpených výrobcov, ktorými financuje prevádzku triedeného zberu ale nie do investícií pre jeho ďalší rozvoj.	Toto je niečo čo sa vyčíta OZV, že vôbec nezohľadňujú odpisy a tiež ako keby nepočítali s investíciami do zberu (nových vozidiel, infraštruktúry).	V tomto kontexte sa táto zmienka nehodí. Táto časť je neutrálnym popisom, ako systém funguje. V systéme ideálne nefunguje viacero vecí – venujeme sa im ale na iných miestach, konkrétne v kapitole 3.
Str. 14 prvá odrážka	Aby sa RZV prejavila v ekodizajne, a teda predchádzaní vzniku odpadu, je potrebné znevýhodniť ťažko recyklované recyklovateľné materiály významne vyššími poplatkami.	Vymeniť slovo recyklované (minulý čas) za recyklovateľné (niečo čo by malo byť zrecyklované v budúcnosti). Aj v ďalšej vete sa píše o výrobcoch recyklovateľných výrobkov.	Zapracované.
Str.14 druhá odrážka	Minimalizovať to možno združením samospráv do väčších celkov, ktoré si budú spoločne zabezpečovať služby triedeného zberu, ako aj uplatňovaním kontraktov na dlhšie obdobie.	Navrhujem text zvýrazniť, lebo je to veľmi dôležité a na to poukazujete aj na strane 7 vo forme osobitnej odrážky k tomuto konkrétnemu problému. Navrhovala by som toto dať do osobitnej odrážky aj na str. 14 a 21.	Ide o zhrnutie kapitoly 3.2 – cieľom boldu v tejto časti je poukázať na cieľ nasledujúcich opatrení. Predmetné odporúčanie je vyboldované na iných miestach.
Str. 14, ods. 1	Výrobcovia výrobkov z materiálov, ktoré nemožno v požadovanej miere	Vložila by som som slovo výrobkov. Lebo materiály sú recyklovateľné, ale výrobky z nich nemusia	Zapracované.

	recyklovať, by mali platiť osobitný poplatok.	byť. Ako aj píšete na strane 16: „Obal síce môže byť vyrobený z recyklovateľných materiálov, ich kombinácia či dizajn však môžu znemožniť materiálové zhodnotenie“	
Poznámka 4	Zavedenie zálohovania jednorazových nápojových obalov z plastu a kovu, ktoré bude uvedené do praxe v roku od 1.1.2022, bude znamenať dodatočné náklady pre triedený zber.	Navrhujem uviesť presný dátum	Zapracované.
Str. 16 druhá odrážka	Španielska OZV Ecoembes zvyhodňuje tuhé tvrdé a opätovne použiteľné plasty (PET, HDPE) o päťinu nižšou sadzbou ako ostatné plasty (ohybné mäkké HDPE, LDPE) (PRO Europe 2019).	Používa sa termín tvrdé plasty (ak máme na mysli „high density“) a v prípade low density sú to mäkké plasty (nie ohybné).	Zapracované.
Str. 16 poznámka 6	Týka sa ľahko recyklovateľných pevných plastov s kladnou trhovou hodnotou. Sadzba pre biologicky rozložiteľné plasty sa tak od roku 2019 vyrovnala základnej (Afvalfonds Verpakkingen 2019).	Neviem presne čo je myslené tým pevné plasty. Na SK sa používa aj termín „húževnatý“ v zmysle, keď je plast odolný.	Zapracované.
Str. 17 box	Poplatky za bioplasty chýbajú	Otázka: či ste nezvažovali poplatok za bioplasty? Na trh sa uvádza veľké množstvo a nejdú cez RZV.	Pridaná zmienka vo východiskách ekomodulácie o tom, že sa najprv zabezpečí infraštruktúra, a potom bude možné stanoviť sadzbu.
Str. 19 Box druhý odstavec	To síce nedokáže bežný plast, už dnes je ale k dispozícii výskum plastov, ktoré sú biologicky rozložiteľné (napr. slovenský patent nonoilen).	NONOILEN® je správne uvádzaný názov, viď stránka: https://nonoilen.com	Zapracované (bez®).
Str. 20 Box ods. 2	U nápojových obalov (PET, ale aj iné plastové obaly) sa zavedie minimálna požiadavka na separovaný triedený zber vo výške 90 % objemu výroby.	Podľa legislatívy je správny termín triedený zber.	Zapracované.
Str. 22 ods 7	Požiadavky musia byť podrobne opísané pre zber,	Zberovky toto majú často ako položku, je to	Zapracované

	manipuláciu, prevoz, triedenie aj prípravu na ďalšie spracovanie materiálu.	v podstate zdvihnutie nádob (účtujú si to, aj keď je prázdna).	
Str. 23 ods 1	Pre porovnatelnosť a transparentnosť nákladového reťazca treba kalkulovať náklady osobitne na zber, manipuláciu, transport, vytriedenie a prípravu na ďalšie spracovanie.	To isté ako v predošlom odseku.	Zpracované.
Str. 23 ods 3 (prvý odsek v kapitole 3.2.2.)	V praxi si tak niektoré (najmä menšie) samosprávy nielenže nevedia vymôcť svoje práva, častokrát o nich ani v plnom rozsahu nevedia (lebo na obci nemajú odborníka na odpadové hospodárstvo) a napríklad si nádoby či vrecia na triedený zber kupujú vo vlastnej réžii.	Starosta nemá šancu mať vedomosti o všetkých zákonoch, ktoré sa týkajú obce. Zákon o odpadoch je jeden z tých o ktorom starostovia málo vedia, berú to iba ako nutnosť – potrebné je odviezť smeti.	Tu sme to nedoplnili, ale doplnili sme to v ďalšom bode.
Str. 25 ods 2	Obce sa dnes často aj z objektívnych príčin nedostatočne zaujímajú o odpadové hospodárstvo. Navyše na obciach nepôsobia odborníci na odpadové hospodárstvo tak ako je to vo väčších mestách. Mnohé samosprávy nevedia o všetkých povinnostiach, ktoré majú plniť, nemajú prehľad o výsledkoch obce v hospodárení s odpadom a občanom chýba osвета.	Navrhujem dopísať vetu z hore uvedeného dôvodu. Združené obce by mali mať spoločného „odpadového hospodára“, ktorý by za nich riešil tieto otázky.	Doplnená veta.
Str. 28 od 4	Ešte väčším krokom vpred by bolo zavedenie elektronickej evidencie odpadov, ktorá umožňuje sledovať aj naplnenosť každej jednej nádoby.	Evidencia umožňuje sledovať rôzne parametre, nie iba naplnenosť.	Zpracované.
Str. 28 box	Box 1: Obce dnes dotujú odpadové hospodárstvo, čo znižuje obyvateľom motiváciu triediť a je v rozpore s legislatívou	Treba zdôrazniť, že je to v rozpore so Zákonom o odpadoch	Takýto názov by bol príliš dlhý, zmienka o rozpore s legislatívou je v texte.
Str. 29 box text medzi mapou a grafom	Podľa analýzy IEP Spravodlivé odpady	Chýba tu hyperlink na túto štúdiu	Zpracované.

Všeobecne	<p>Jedna časť mi k tomu celému chýba a to je osвета. Vieme, že ju OZV majú povinne robiť, nie je napísané akou formou a tak si ju OZV robia po svojom. Robia to veľmi „lightovo“ rozdávaním letákov a niektoré to dokonca ani nerobia. Najaktívnejšou OZV v tomto je Natur-pack, ktorá sa podieľala aj na tvorbe komplexných materiálov ako je Alchýmia odpadu pre všetky typy triedeného zberu (v spolupráci s INCIEN, tento materiál je dostupný pre všetky mestá a obce bez ohľadu na to, ktorá OZV financuje TZ). Je to jediná OZV, ktorá v rámci osvetu reaguje na to, že systémy v jednotlivých obciach sa líšia. Ostatné OZV robia osvetu plošne rovnakými letákmi pre všetky obce, bez ohľadu na odlišnosti v systémoch. To isté platí aj čo sa týka analýz obsahu nádob na triedený zber. Na tom sa OZV nepodieľajú (okrem Naturpacku) a pritom tvrdia v niektorých obciach, že im nepreplatia náklady, lebo majú vysoké % znečistenia. Tento údaj majú iba od zberovej spoločnosti. Fyzickými analýzami TZ realizovaných zo strany INCIEN sme zistili pravú mieru znečistenia u obcí, ktoré následne používali ako protiargument tvrdeniu OZV (napr. mesto Púchov alebo Bratislava v prípade VKM).</p>		<p>Doplnené do časti 3.2.4</p> <p>„Právna úprava by mala presnejšie definovať osvetu a zväziť zavedenie merania jej efektívnosti. Nevykonávanie propagačných aktivít je najčastejším nedostatkom zisteným v rámci kontrol SIŽP. Vhodná osvetu je jedným z kľúčových faktorov pre zlepšenie triediacich návykov obyvateľstva. Keďže obce sa stretávajú s rôznymi problémami, plošné letákové kampane nemusia byť všade úspešné. Príkladom sú často zlosované obce na severovýchode (Andrejová, Vyšná Polianka, Lipová, Cernina), ktorých obyvateľom chýba vzdelávanie prispôbené na ich konkrétne problémy. Forma osvetu by preto mala byť presnejšie definovaná a ideálne naviazaná aj na merateľné ukazovatele. Vhodné by bolo zväziť zavedenie pravidelného merania znečistenia nádob OZV. V niektorých krajinách sú tiež zavedené povinné minimálne výdavky OZV na informovanosť. V Rakúsku je to 0,3 % príjmov, v Poľsku dokonca 5 % (Busuttill, Gies a Vialiante 2016).“</p>
-----------	--	--	---

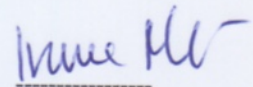
CELKOVÉ HODNOTENIE:

Štúdia popisuje a navrhuje riešenia v oblastiach v ktorých aj INCIEN vidí dlhodobé nedostatky a upozorňoval na nich v minulosti. Veľmi dobre sú ukázané príklady z iných krajín, kde niektoré opatrenia efektívne fungujú a majú

reálny dopad na systém triedeného zberu. Verím, že štúdia bude dobrým podkladom k ďalšej úprave legislatívy a zefektívneniu triedeného zberu nielen v rámci budovania infraštruktúry, ale aj vyrovnaného financovania triedeného zberu, rozvoja zberu a dotriedňovania, aktívnej osvetvy obyvateľov a úhrady nákladov, ktoré so systémom RZV súvisia, ako sú napríklad náklady na littering.

SCHVÁLIŤ⁵:

- odporúčam
 neodporúčam

podpis recenzenta

Súhlasím* s uvedením svojho mena ako mena recenzenta v recenzovanej publikácii:

- ÁNO
 NIE

Súhlasím* so zverejnením tohto pripomienkovacieho hárka:

- ÁNO
 NIE

⁵ Hodiace sa označte krížikom.